

cijelo područje profesionalnih bolesti glazbenika ili pak samo u okviru svoje uže specijalnosti.

Naglašava se da ono što je dosada kod nas poduzeto nikako ne zadovoljava, makar je 1977. u Zagrebu održan znanstveni simpozij pod naslovom *Medicina i glazba — bolesti glazbenika*. Sekcija poziva sve liječnike i stručnjake koji su zainteresirani tom problematikom da se jave radi suradnje. Izražena je želja za intenziviranjem stručno-znanstvenih skupova i na međunarodnom planu. Svoju obavijest završavaju prijedlogom: »Bili bismo sretni i počašćeni ako bi nam kolege iz drugih zemalja poklonili povjerenje da mi preuzmemo organizaciju jednog takvog međunarodnog sastanka. Slobodni smo već predložiti vrijeme — konac jeseni 1981. godine i mjesto — Zagreb za održavanje takvog sastanka«. Sve informacije mogu se dobiti na adresi: Zbor liječnika Hrvatske, Glazbena sekcija, Zagrebački liječnici pjevači, 41000 Zagreb, Subićeva ul. br. 9. K.

O SREDNJOŠKOLSKOM ORKESTRU (1908—1912) U ZAGREBU

U ovom je časopisu naš poznati glazbeni kroničar dr. Antun Goglia pisao 1932. o srednjoškolskim orkestrima između 1878. i 1932. Bilo ih je više, ali pojedini su trajali samo nekoliko godina. Ovisilo je to o dirigentima, a i promjenama u sastavu zbog odlaska apsolutenata.

U ovom napisu bit će riječi samo o *Srednjoškolskom orkestru* navedenom u naslovu.

Još 1906. god. bio je na Donjogradskoj gimnaziji u Zagrebu osnovan Đački kvartet u kome je klavir svirao Oskar Smodek, violinu Zeno Nöthig, violu Ivo Lipovščak, a čelo njihov profesor Ljudevit Šplait. Riječ je i lijep primjer suradnje profesora i đaka.

Ne sjećam se njihovih javnih nastupa, a vjerojatno su i sami uživali u glazbi sa svojim profesorom.

Članovi tog kvarteta (Smodek, Nöthig i Lipovščak) bili su osnivači Srednjoškolskog orkestra (1908—1912.) u kom su i sudjelovali.

U tom su orkestru sudjelovali i neki naši poznati glazbenici: Krešimir Baranović, Oskar Jozefović, Lav Mirski i Milan Graf. Mnogih članova amatera više se ne sjećam, a ni na priloženoj slici ne mogu ih prepoznati, ali sjećam se braće Mandl, Dragutina klarinčista i Maksa oboista, a također Hansa Vilczeka, flautista, i Vlatka Stilinovića, čelista.

Članovi tog orkestra bili su također prof. dr. Milovan Gavazzi, flautist, Zvonko Stilinović, violinist, i pisac ovih redaka kao čelist.

Prvi dirigent tog orkestra bio je maturant Oskar Smodek, koji je već prigodom prvog Dječjeg dana 6.

i 7. lipnja 1908. god. prije kazališne predstave za djeću »Ivica i Marica« dirigirao orkestrom, koji je izveo Mozartovu uvertiru *Otmica iz Saraja*. Prof. Artur Schneider posvetio je mnogo pažnje tom orkestru. Njegovim je zalaganjem odjelni predstojnik za bogoštvlje i nastavu Ferdinand Mixich dodijelio orkestru (za godinu (1908.—1909.) 1.500 kruna kao pomoć za nabavu instrumenata i tekuće troškove.

Drugi nastup tog orkestra bio je prigodom koncerta Literarno-glazbenog društva (na Donjoj gimnaziji) Vila 14. III. 1909. Pod vodstvom dirigenta Oskara Smodeka orkestar je tada izveo: Jean Louis Nicode, *Provansalska priča* i *Danze piemontese* br. 1 i br. 2. Na toj se je izvedbi istaknuo Hans Vilczek, koji je na flauti odnosno na pikolu odsvirao Hahöckerovu *Uspomenu* i Buroseovo *Sjećanje na Ameriku*.

Narodne novine od 16. III. 1909. donijela su opsežan osvrt na taj koncert: na koncertu je sudjelovao i veliki orkestar složen od mladih glazbenika realke i gimnazije. Jedinstvena je pojava u našem glazbenom životu da je na tom koncertu sudjelovalo preko četrdeset violinista ne računajući i ostale instrumente.

Orkestrom je dirigirao mladi i daroviti temperamentni maturant Oskar Smodek. Nije to bilo slabašno đačko sviranje, nego produkcija koja može podnijeti subjektivnu kritiku najstrožih kritičara.

15. V. 1909. prigodom obljetnice rođenja Ljudevita Gaja, udružena je omladina srednjih škola priredila svečanu glazbeno-deklamatornu produkciju na kojoj je također nastupio i Srednjoškolski orkestar.

Prigodom Dječjeg dana 5. i 6. VI. 1909. orkestar je izveo u Kazalištu *Svečanu Jugoslavensku uvertiru* Lisinskoga, a u priči *Vilin savjet* svirao je baletnu glazbu

Slika gore: Na snimci đačkog kvarteta lijevo sprijeda je violinist Zeno Nöthig, iza njega pijanist Oskar Smodek, desno sprijeda je violist Ivo Lipovščak, a do njega prof. Ljudevit Šplait s čelom.

Slika lijevo: Na snimci Srednjoškolskog orkestra vidi se jasno dirigent Oskar Smodek koji je okrenut leđima. Do njega s lijeve strane je koncertni meštar Zeno Nöthig. Gore u sredini je Leo Fritz (Lav Mirski) s kontrabasom, a Krešimir Baranović s rogom i Hans Vilczek s flautom.

i nekoliko pjesama skladanih od đaka Marcela Kasovića Cvijica.

Orkestrom je dirigirao prof. dr. Artur Schneider.

2. IV. 1910. na koncertu u velikoj dvorani Hrvatskog doma orkestar pod vodstvom prof. dr. Schneidera izveo je Schubertovu *h-mol simfoniju*.

Prigodom stote obljetnice rođenja Stanka Vraza orkestar se javlja opet na velikoj priredbi u gimnastičkoj dvorani Realne gimnazije. Na programu bile su Zajčeve skladbe: *Velika kantata u slavu Stanka Vraza*, bariton (prof. B. Krnic), mješoviti zbor i orkestar, te *Iz Vrazovih Đulabija* za troglasi djevojački zbor i orkestar. Orkestrom je ravnao prof. Schneider. Posljednji put je orkestrom dirigirao prof. Schneider prigodom izvedbe Drobischeve mise u Stolnoj crkvi 3. VI. 1910. 11. i 12. VI. 1911. Srednjoškolski je orkestar nastupio pod vodstvom Lea Fritza (Lava Mirskog) prigodom izvedbe Mozartove opere *Bastien i Bastienne* u Kazalištu. Nakon toga bila je izvedena dramska priča u tri čina *Snješkino kraljevanje* od Pavla Wolfa (sedmoškolca). Predigru, *Zdražilov Dvoboj*, izveo je također orkestar, a kao uvod u drugi čin Zajčevu *Večer na Savi*.

Na koncu školske godine 1911. priredio je orkestar javni koncert u vrtu Kola u korist Društva za podupiranje siromašnih đaka. Pod ravnanjem Lea Fritza bilo je izvedeno više skladbi Bacha, Gounoda, Thomasa Mendelssohna, Zajca i Vilhara. Bili smo veseli kad smo nakon koncerta dobili večeru.

Za svog kratkog vijeka Srednjoškolski orkestar (1908.—1912.) pod svojim dirigentima Smodekom, Schneiderom i Fritsom dao je svoj ne mali prilog glazbenom životu našega grada.

Kao i većina srednjoškolskih orkestara i on je pretao djelovati razmjerno u vrlo kratkom vremenu, a mislim da su i političke prilike mnogo doprinjele tomu. Došao je Balkanski rat, a poslije njega i prvi svjetski rat.

Podatke za ovaj napis imam iz članka dra Gogle (Đački orkestri (*Sv Cecilija* 1932) iz kazališnih programa (arhiv Teatrolškog zavoda JAZU), a snimke Đačkog kvarteta i Srednjoškolskog orkestra (iz ostavštine dr. I. Lipovšćaka) primio sam od dipl. ing. Milivoja Radovića.

Viktor BOIĆ

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

SEDMI MEĐUNARODNI KONGRES ZA CRKVENU GLAZBU, BONN-KÖLN, 1980.

Sedmi međunarodni kongres za crkvenu glazbu u organizaciji CIMS-a održan je u Bonnu i Kölnu od 20—26. lipnja 1980. godine. Msgr. Johannes Overath, predsjednik CIMS-a, u Beethovenhalle u Bonnu održao je pozdravni govor i otvorio kongres. Prisutni su bili: kölnski kardinal nadbiskup J. Höffner, apostolski nuncij msgr. G. Del Mestri, podtajnik kongregacije za bogoslužje msgr. L. Alessio, gradonačelnik, mnogi biskupi, građanske vlasti i birana glazbena publika. Kardinal Höffner je održao programatski govor u kojem je naglasio važnost i osvijetlio aktualnost teme: *Annuntiate inter gentes gloriam Dei*. Nadbiskup msgr. S. Lourdasamy, tajnik kongregacije za evangelizaciju naroda, iznio je temeljne linije evangelizacije u raznim kulturama.

Liturgijske svečanosti bile su inteligentno programirane, pažljivo pripremljene i savršeno izvedene. Pjevao se gregorijanski koral, polifonija i liturgijske skladbe modernih njemačkih skladatelja u duhu obnovljene liturgije. Dvije su mise bile popraćene napjevima crnačke afričke liturgijske narodne glazbe.

21. lipnja na sjednici prije podne tajnik CIMS-a msgr. Dr. W. Schulz predstavio je prisutnima nove statute društva. Poslije podne bio je izbor nove uprave. Za predsjednika ponovno je jednoglasno iza-

bran msgr. Johannes Overath. Potpredsjednici također jednoglasno izabrani msgr. M. Vieri i msgr. Mrowiec (Poljska). Savjetnici: Dr. R. Skeris (SAD), Mo Bispo (Brazil), Dr. A. Mc Credie (Australija) i prof. St. Mbunga (Tanzanija). — 23. i 24. bili su posvećeni glazbenoetnološkom znanstvenom skupu. Raspravljalo se o tome kako urediti crnačku glazbu za liturgiju afričkih naroda.

Koncerata je bilo i više na dan, a svi su bili na zamjernoj umjetničkoj visini. Istakli bismo koncert na orguljama Poljaka K. Wilkusa, posvećen poljskim autorima. Vrhunac umjetničkog dostignuća bio je oratorij *Auferstehung* M. Baumanna za sola, zbor i orkestar. Djelo veličanstveno, puno orkestralnih efekata, harmonijski interesantno i bogato. Održan je i jedan koncert crnačke afričke glazbe.

Kongres je završen 26. lipnja u Maria Laach gdje su kongresisti posjetili »Kuću crkvene glazbe«, himnološki i etnomuzikološki Institut CIMS-a. Iza toga su se svi okupili u bazilici opatije Maria Laach. Na euharistijskom slavlju u čast svetog Benedikta pjevali su gregorijanski koral i afričko narodno liturgijsko pjevanje — glazbu nekadašnjeg i sadašnjeg kršćanskog svijeta — prošlost, sadašnjost i budućnost liturgijske glazbe.

A. M.

SASTANAK MEĐUNARODNOGA MUZIKOLOŠKOG DRUŠTVA

Od 29. kolovoza do 3. rujna 1982. u Strasburgu će se održati trinaesti kongres Međunarodnoga muzikološkog društva. Centralna tema kongresa bit će »Glazba i ceremonija — sveto i profano«. O predmetu će se raspravljati u okviru dvanaest »okruglih stolova«: povijesno, etnomuzikološki, antropološki i sistematski. Svaki će okrugli stol diskutirati usredotočiti oko problema i teme koja će mu biti povjerena. Omogućit će se također oko šezdesetak pojedinačnih relacija o slobodnim predmetima koji nisu nužno povezani s centralnom temom kongresa. Trajanje relacije ne smije prijeći dvadeset minuta.

Predsjednik komiteta za programiranje je Mme Nanie Bridgman, 4 rue Herschel, 75006 Paris. Na ovu adresu do 1. travnja 1981. treba poslati prijavu za kojim se okruglim stolom želi sudjelovati te prijedloge za slobodne relacije. Organizacija okruglih stolova bit će povjerena odabranom povjerenstvu, a izbor slobodnih relacija sudu komiteta za programiranje. Službeni su jezici na kongresu: francuski, engleski, talijanski, španjolski i njemački.

»Glazba i ceremonija — sveto i profano« dvanaest okruglih stolova:

- 1) Službena glazba dvora: oblik i očitovanje vlasti.
- 2) Uzajamno djelovanje između pučkih svečanosti i religioznih ceremonija
- 3) Ideološki stav religiozne vlasti u usporedbi s učenom glazbom i njezini odjeci na glazbeni razvitak. u Francuskoj (XVIII.—XIX. st..)
- 4) Svetkovine i glazbeni obredi masonski, revolucionarni, carski i građanski.
- 5) Promjena funkcije i transformacije u ritualnoj i ceremonijalnoj glazbi i plesu.
- 6) Vokalna i instrumentalna iskustva u ritualnim i ceremonijalnim glazbama: protivljenja i slaganja.
- 7) Ritualizacija u današnjem glazbenom izvođenju: elita i masa između pop-glazbe i avangarde.
- 8) Proces postanka glazbenih oblika i vrsta nastalih iz kršćanskih obreda.
- 9) Promjene u ceremonijalnim i ritualnim pogledima opernog kazališta od osamnaestog na devetnaesto stoljeće.
- 10) »Ballet de court«, kazališna svečanost, engleska maska kao oblici ceremonijalnih prikazivanja.
- 11) Dottični položaj plesa, glazbe i obreda u ceremonijalnim prigodama.
- 12) Svečanosti te sveti i profani obredi u evropskom petnaestom stoljeću.

A. M.